

UCHWAŁA NR XVII/117/16

RADY GMINY ORLA

z dnia 29 grudnia 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata
2017 - 2019**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579, poz. 1948), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575, poz. 1198, poz. 1583, poz. 1860) uchwała się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017 – 2019, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Orla.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku.

Przewodniczący Rady
Aleksander Klin

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE ORLA NA LATA 2017 – 2019

ROZDZIAŁ 1 WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019 opracowano w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To ono tutaj nabywa wiedzy o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania, co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów, powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz, angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje, jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Program będzie miał, zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

ROZDZIAŁ 2 UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,

mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

ROZDZIAŁ 3

UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Realizując Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019 należy brać pod uwagę między innymi:

- a) ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.),
- b) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.),
- c) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- d) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487),
- e) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.),
- f) ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.),
- g) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 r., poz. 1654),
- h) ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r., poz. 157),
- i) ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 z późn. zm.),
- j) ustawę z dnia 17 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195 z późn. zm.).

ROZDZIAŁ 4

DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE ORLA

Gmina Orla położona jest w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego w powiecie bielskim. Od wschodu graniczy z gminami: Czyże i Dubicze Cerkiewne, od północy z gminą Bielsk Podlaski, od zachodu z gminą Boćki a od południa z gminą Kleszczel. Siedziba gminy - Orla, dawne miasto obecnie wieś, leży 12 km na południowy wschód od Bielska Podlaskiego, na prawym brzegu rzeki Orłanka. Przez gminę bieżą szlaki

komunikacyjne - droga do granicy państwa, droga wojewódzka do Białowieży i liczne drogi powiatowe i gminne.

Przez jej terytorium przepływają rzeki: Orlanka i Białka. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 15 968 ha, w tym użytków rolnych 12 789 ha i lasów 1862 ha. W skład gminy wchodzi 22 sołectwa, w których zamieszkuje ogółem 2922 mieszkańców. (stan na dzień 30.11.2016r.), wśród których: 1523 stanowią kobiety, natomiast 1399 mężczyźni.

Ludność	2013 rok		2014 rok		2015 rok	
Ogółem	3058		3035		2968	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Wiek przedprodukcyjny	190	193	191	202	199	197
Wiek produkcyjny	630	880	640	857	616	833
Wiek poprodukcyjny	772	393	755	390	744	379

Gmina Orla jest gminą wiejską. Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej ważną kwestią społeczną w naszej gminie nadal pozostaje bezrobocie. Na dzień 31 lipca 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Podlaskim zarejestrowanych było 75 bezrobotnych mieszkańców gminy Orla.

W 2013 roku liczba zewidencjonowanych osób bezrobotnych z terenu naszej gminy wynosiła 125 osób. Prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych przysługiwało 17 osobom, zaś w kolejnych latach tj. 2014 r. - 2015 r. liczba bezrobotnych zmalała w stosunku do roku 2013.

Rynek pracy	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Bezrobotni ogółem:	125	92	91
Bezrobotni długotrwale ogółem:	64	61	55
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku:	17	11	7

W 2015 roku z różnych form wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli skorzystało łącznie 94 rodziny, tj. 297 osób w rodzinach, zaś w I półroczu 2016 r. z pomocy społecznej skorzystało łącznie 85 rodzin, tj. 249 osób w rodzinach.

Z analizy sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że w latach 2013 – 2016 udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny. Były to rodziny, które wymagały wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc

oferowana w ramach pracy socjalnej. W Ośrodku zatrudniony był asystent rodziny współpracujący z rodzinami, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny:

2013 rok			2014 rok			2015 rok		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
5	24	14	5	25	12	5	25	12

Rodziny objęte pomocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli w latach 2013 -2014 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie:

Rok	Liczba rodzin ogółem	Ogółem liczba osób w rodzinach	Rodziny z dziećmi:					
			1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci i więcej
2013	116	352	38	15	9	28	14	12
2014	101	317	30	10	10	27	14	10
2015	96	301	30	9	15	20	10	12

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców, a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców, ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy m.in. w sytuacji, w której:

- 1) jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu;
- 2) występuje problemem wykorzystywania seksualnego, w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś w rodzinie;
- 3) jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny;
- 4) jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna);
- 5) występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Podjmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jakie niesie rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi

nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, prowadzące do niedostosowania społecznego.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli, w ramach wykonywania swoich obowiązków, podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowane działania.

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli:

Powody przyznania pomocy	2013 rok		2014 rok		2015 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	73	230	76	239	63	194
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	23	124	25	130	19	107
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezrobocie	51	155	43	119	36	109
Bezdomność	1	1	1	1	1	1
Niepelnosprawność	53	130	42	102	36	91
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	3	10
Alkoholizm	21	36	21	30	18	25
Narkomania	1	1	1	1	1	1
Długotrwała lub ciężka choroba	35	83	20	53	14	37
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	25	103	21	84	25	100
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0	0

ROZDZIAŁ 5

CELE PROGRAMU I JEGO ADRESACI

Na podstawie posiadanych informacji diagnostycznych sprecyzowany został cel główny Programu oraz jego cele szczegółowe.

Cel główny:

Stworzenie optymalnych warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
2. Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.
3. Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.

Adresaci Programu.

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Orla przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

ROZDZIAŁ 6

ZASOBY GMINY

Program Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej.

Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują następujące instytucje:

- 1) **Urząd Gminy Orla, ul. Mickiewicza 5, 17-106 Orla** – dowóz dzieci do szkoły, przyznawanie i wypłacanie: świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego;
- 2) **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, ul. Mickiewicza 5, 17-106 Orla** – diagnozowanie rodzin, praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, organizacja dożywiania dzieci, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, przyznawanie i wypłacanie stypendiów socjalnych, świadczeń wychowawczych, dodatków mieszkaniowych oraz udzielanie pomocy w formie zwrotów za poniesiony wydatek na leki;

- 3) **Gminny Ośrodek Kultury w Orli, ul. Spółdzielcza 1, 17-106 Orla** – organizowanie zajęć pozalekcyjnych podczas trwania roku szkolnego, a także na czas wakacji i ferii zimowych, organizowanie wydarzeń kulturowych;
- 4) **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli, ul. Mickiewicza 5, 17-106 Orla** – wsparcie psychologiczne, prawne, motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, przeciwdziałanie, zapobieganie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu (kierowanie na leczenie);
- 5) **Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Orli, ul. Mickiewicza 5, 17-106 Orla** – wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu przemocy domowej;
- 6) **Zespół Szkół z dodatkowym nauczaniem języka białoruskiego im. Ziemi Orłańskiej w Orli, ul. Bielska 32, 17-106 Orla** – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców, organizowanie zajęć pozalekcyjnych i wypoczynku uczniom;
- 7) **Gminna Biblioteka Publiczna w Orli, ul. Bielska 32, 17-106 Orla** – organizowanie zajęć pozalekcyjnych;
- 8) **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim, Gabinet Lekarza POZ – Filia, ul. Bielska 18A, 17-106 Orla** – działania prozdrowotne, profilaktyka zdrowego trybu życia.

ROZDZIAŁ 7
REALIZACJA PROGRAMU

Lp.	Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji
Cel szczegółowy 1: Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.				
1.	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.
2.	Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówkami wsparcia, świetlicami środowiskowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla.	Liczba podjętych interwencji. Liczba osób objętych wsparciem.
3.	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.

4.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Orli, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli.	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię.
5.	Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Asystent rodziny zatrudniony w GOPS w Orli, Zespół Szkół w Orli i inne placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.
6.	W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla.	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.

Cel szczegółowy 2:

Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Zespół Szkół w Orli i inne placówki oświatowe, Urząd Gminy Orla.	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.
2.	Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla,	Liczba dzieci korzystających z posiłków.

			Zespół Szkół w Orli.	
3.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Zespół Szkół w Orli i inne placówki oświatowe.	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.
4.	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna, pedagogiczna i prawna).	2017 - 2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba udzielonych konsultacji i porad.
5.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	2017 - 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Urząd Gminy Orla.	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.
6.	Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2017-2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba zorganizowanych form wypoczynku. Liczba uczestników wypoczynku.
Cel szczegółowy 3:				
Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.				
1.	Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: zatrudnienie asystenta rodziny; praca socjalna z rodziną na bazie kontraktu socjalnego.	2017 – 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba asystentów rodziny. Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Ilość zawartych kontraktów socjalnych.
2.	Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.	2017 – 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli.	Liczba wspieranych rodzin.
3.	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin.	2017 – 2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba zrealizowanych programów.

4.	Organizowanie szkoleń, porad, warsztatów dla rodziców.	2017 – 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Zespół Szkół w Orli.	Liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów, porad.
5.	Promowanie rodzinnej integracji.	2017 – 2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Ilość spotkań integracyjnych.
6.	Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.	2017 – 2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu.	Liczba szkoleń, kursów, warsztatów. Liczba uczestników.
7.	Wspieranie i propagowanie form aktywności społecznej na rzecz rodziny: - udział w projektach współfinansowanych ze środków pozabudżetowych mających na celu dobro rodziny i rozwój specjalistycznego wsparcia.	2017 – 2019	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli, Gminny Ośrodek Kultury w Orli, Zespół Szkół w Orli.	Liczba zrealizowanych projektów. Liczba uczestników w projektach.

ROZDZIAŁ 8 EFEKTY I REZULTATY

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- 1) polepszenie sytuacji dziecka i rodziny;
- 2) wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka;
- 3) zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka;
- 4) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- 5) przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej;
- 6) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu, sytuacji kryzysowych;
- 7) poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny;
- 8) wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych;
- 9) umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji;
- 10) rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

ROZDZIAŁ 9 REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli przy współpracy z następującymi instytucjami:

- 1) Urzędem Gminy Orla;
- 2) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orli;
- 3) Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Orli;
- 4) Gminnym Ośrodkiem Kultury w Orli;
- 5) Zespołem Szkół z dodatkowym nauczaniem języka białoruskiego im. Ziemi Orłańskiej w Orli;
- 6) Gminną Biblioteką Publiczną w Orli;
- 7) Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim, Gabinet Lekarza POZ – Filia w Orli;
- 8) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim;
- 9) Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Bielsku Podlaskim.

ROZDZIAŁ 10

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Orla, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

ROZDZIAŁ 11

MONITORING I EWALUACJA

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orli. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Orla na lata 2017-2019 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Orli, w terminie do dnia 31 marca każdego roku będzie przedkładał Radzie Gminy Orla roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Przewodniczący Rady
Aleksander Klin